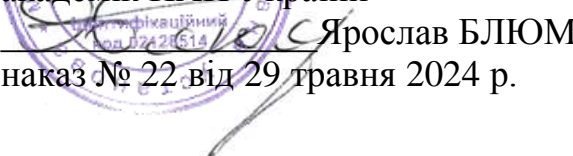

Національна академія наук України
ДЕРЖАВНА УСТАНОВА
«ІНСТИТУТ ХАРЧОВОЇ БІОТЕХНОЛОГІЇ ТА ГЕНОМІКИ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ»

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Директор ДУ «ІХБГ НАН України»
академік НАН України

Ярослав БЛЮМ
наказ № 22 від 29 травня 2024 р.

ПОЛОЖЕННЯ
про організацію освітнього процесу
в аспірантурі Державної установи
«Інститут харчової біотехнології та геноміки
Національної академії наук України»

СХВАЛЕНО»
Вченою радою
ДУ «ІХБГ НАН України»
протокол № 15
від «29» листопада 2016 р.

«СХВАЛЕНО»
Вченою радою
ДУ «ІХБГ НАН України»
протокол № 15
від «26» жовтня 2021 р.

«СХВАЛЕНО»
Вченою радою
ДУ «ІХБГ НАН України»
протокол № 7
від «29» травня 2024 р.

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Положення є основним нормативним документом, що регламентує планування, організацію та проведення навчального процесу в Державній установі «Інститут харчової біотехнології та геноміки Національної академії наук України» (далі - ДУ «ІХБГ НАН України»).

І. НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

1.1. Нормативну правову базу Положення складають:

- Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-VII із змінами;
- Постанова Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. №261 «Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)» із змінами;
- Положення про порядок відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення осіб, які навчаються у закладах вищої освіти, та надання їм академічної відпустки», затвердженого наказом МОН України від 07 лютого 2024 р. № 134 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 08 квітня 2024 р. за № 509/41854;
- Розпорядження Президії Національної академії наук України від 25.04.2016 р. № 259 «Про діяльність наукових установ Національної академії наук України щодо надання освітніх послуг у сфері вищої освіти»;
- Наказ Міністерства освіти і науки України від 06.11.2015 р. №1151 «Про особливості запровадження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 25 листопада 2015 року № 1460/27905;
- Наказ Міністерства освіти і науки України від 26.01.2015 р. № 47 «Про особливості формування навчальних планів на 2015/2016 навчальний рік»;
- Наказ Міністерства освіти і науки України № 1571 від 29 грудня 2020 р. «Про затвердження форм документів про вищу освіту (наукові ступені) та додатка до них, зразка академічної довідки»;
- Методичні рекомендації щодо запровадження Європейської кредитно-трансферної системи та її ключових елементів, розроблені на виконання наказу Міністерства освіти і науки України № 943 від 16.10.2009 р. «Про запровадження у вищих навчальних закладах України Європейської кредитно-трансферної системи»;
- Лист МОН № 1/9-119 від 26.02.2010 «Про методичні рекомендації щодо запровадження Європейської кредитно-трансферної системи та її ключових документів у вищих навчальних закладах»;
- Освітній стандарт вищої освіти (протокол Науково-методичної Ради Міністерства освіти і науки України від 29.03.2016 р. № 3);
- Інструктивний лист Міністерства освіти і науки України від 02.03.2016 р. № 1/9-114 «Про затвердження Ліцензійних умов»;
- Лист Міністерства освіти і науки України 1/9-434 від 09.07.2018 р. «Щодо рекомендацій з навчально-методичного забезпечення»;

- Статут Державної установи «Інститут харчової біотехнології та геноміки Національної академії наук України»;
- Правила прийому на навчання для здобуття третього (освітньо-наукового) та наукового рівнів вищої освіти в Державній установі «Інститут харчової біотехнології та геноміки Національної академії наук України»;
- відповідні Положення Державної установи «Інститут харчової біотехнології та геноміки Національної академії наук України».

1.2. Освітня діяльність в ДУ «ІХБГ НАН України» здійснюється відповідно до стандарту вищої освіти відповідно до Національної рамки кваліфікацій за освітньо-науковою програмою (надалі – ОНП) відповідно до «Положення про освітньо-наукову програму підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти Державної установи «Інститут харчової біотехнології та геноміки Національної академії наук України»».

Положення визначає загальні вимоги до організації навчального процесу в ДУ «ІХБГ НАН України» для здобуття третього (освітньо-наукового) та наукового рівнів вищої освіти в Державній установі «Інститут харчової біотехнології та геноміки Національної академії наук України».

Початок, призупинення та припинення відносин між здобувачем освіти та ДУ «ІХБГ НАН України» здійснюється на основі наказів директора.

1.3. Дійсне Положення розповсюджується на всі відділи ДУ «ІХБГ НАН України».

II. ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС

Освітній процес – це інтелектуальна, творча діяльність у сфері вищої освіти і науки, що впроваджується у ДУ «ІХБГ НАН України» через систему наукових і педагогічних заходів та спрямована на передачу, засвоєння, примноження і використання знань, умінь та інших компетентностей у осіб, які навчаються, а також на формування гармонійно розвиненої особистості.

Організація освітнього процесу в ДУ «ІХБГ НАН України» здійснюється відповідно до Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (далі – ЄКТС), яка базується на визначенні навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення очікуваних результатів навчання, та обліковується у кредитах ЄКТС. Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин. Структура кредиту ЄКТС – це частка аудиторного та позааудиторного навчального часу здобувача освіти у відсотковому вимірі. Рекомендована структура кредиту ЄКТС в ДУ «ІХБГ НАН України» передбачає не менше 33 % (1/3) аудиторних занять. Самостійна робота здобувача вищої освіти має становити не менше 2/3 від загальної кількості годин.

2.1. Мета освітнього процесу

Освітня діяльність в ДУ «ІХБГ НАН України» проводиться з метою забезпечення здобуття вищої освіти і задоволення інших освітніх потреб здобувачів вищої освіти.

Освітня діяльність спрямована на створення умов для особистісного розвитку і творчої самореалізації людини, формування національних та загальнолюдських цінностей, створення рівних можливостей для молоді у здобутті якісної освіти, підготовки до життя і праці в сучасних умовах, розроблення та запровадження

освітніх інноваційних технологій, демократизацію освіти та освітнього процесу, розвитку неперервної освіти впродовж життя, інтеграцію української освіти в європейський і світовий простір, забезпечення соціального захисту здобувачів освіти та науково-педагогічних працівників, відповідального ставлення до власного здоров'я, охорони навколишнього середовища, створення найбільш сприятливих умов життєдіяльності суспільства.

Учасниками освітнього процесу в ДУ «ІХБГ НАН України» є: науково-педагогічні працівники, здобувачі вищої освіти та інші особи, які залучаються до освітнього процесу. До освітнього процесу можуть залучатися також роботодавці. Науково-педагогічні працівники – це особи, які за основним місцем роботи в ДУ «ІХБГ НАН України» провадять навчальну, методичну, наукову (науково-технічну) та організаційну діяльність. Здобувачі вищої освіти - особи, які навчаються в ДУ «ІХБГ НАН України» з метою здобуття відповідного ступеня вищої освіти чи наукового.

2.2. Принципи, на яких ґрунтується освітній процес

Освітній процес ґрунтується на принципах державної політики у сфері вищої освіти, організується на принципах науковості, гуманізму, демократизму, наступності та безперервності, незалежності від впливу будь-яких політичних партій, громадських та релігійних організацій.

Навчальний процес здійснюють навчальні підрозділи ДУ «ІХБГ НАН України», установ НАН України, закладів вищої освіти у межах освітньої мобільності. ДУ «ІХБГ НАН України» забезпечує науково-педагогічних працівників і здобувачів вищої освіти засобами навчання (навчальною, методичною, науковою літературою, технічними та іншими засобами) відповідно до матеріальних та фінансових можливостей.

ДУ «ІХБГ НАН України» надає здобувачам можливість користування навчальними приміщеннями, бібліотекою, навчальною, навчально-методичною та науковою літературою, обладнанням, устаткуванням та іншими засобами провадження освітньої діяльності.

2.3. Мова викладання

Мовою викладання в ДУ «ІХБГ НАН України» є державна мова. З метою створення умов для міжнародної академічної мобільності Інститутом визначені також англійська мова викладання.

2.4. Освітньо-кваліфікаційні рівні підготовки

В ДУ «ІХБГ НАН України» здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у межах ліцензованого обсягу (15 осіб) та здобувачів ступеня доктора біологічних наук.

2.5. Документи про вищу освіту

За умови повного виконання освітньо-наукової програми здобувач отримує диплом доктора філософії в галузі 091 Біологія.

Здобувачам вищої освіти, які відраховуються з аспірантури до завершення навчання, видається академічна довідка (Положення про «Порядок замовлення, видачі та обліку диплому доктора філософії та додатка до нього, академічних довідок у Державній установі «Інститут харчової біотехнології та геноміки Національної академії наук України»»)

2.6. Зміст навчання і структурно-логічна схема підготовки

Організація освітнього процесу здійснюється згідно зі стандартами вищої освіти і даним Положенням. ОНП визначає нормативний термін та обов'язкову частину змісту навчання, встановлює вимоги до змісту, обсягу та рівня освіти й професійної підготовки фахівця.

Зміст навчання – структура, зміст і обсяг навчальної інформації, засвоєння якої забезпечує можливість здобуття вищої освіти і певної кваліфікації. Зміст навчання визначається ОНП підготовки фахівців, а також навчальним планом, навчальними програмами дисципліни тощо.

Структурно-логічна схема підготовки – це наукове і логічне обґрунтування процесу реалізації ОНП, її обов'язкової та вибіркової частин.

Обов'язкова частина змісту навчання – це перелік обов'язкових навчальних дисциплін та видів практичної підготовки із зазначенням мінімального обсягу кредитів і годин, відведених на їх засвоєння. Дотримання переліку вказаних дисциплін та обсягів кредитів і годин є обов'язковим.

Здобувач вищої освіти обирає вибіркові навчальні дисципліни в процесі формування свого індивідуального навчального плану у межах, передбачених ОНП, відповідно до «Положення про вибір навчальних дисциплін здобувачами третього рівня вищої освіти Державної установи «Інститут харчової біотехнології та геноміки Національної академії наук України». У власноруч написаній заяві на ім'я директора ДУ «ІХБГ НАН України» вказуються вибіркові навчальні дисципліни обрані протягом 14 днів з дня зарахування до аспірантури ДУ «ІХБГ НАН України». Вибіркові навчальні дисципліни, внесені до індивідуального навчального плану, є обов'язковими для їх вивчення.

2.7. Навчальний план, робочий навчальний план

На підставі ОНП розробляється навчальний план, який визначає перелік та обсяг навчальних дисциплін у кредитах ЄКТС (1 кредит ЄКТС має обсяг 30 годин), послідовність вивчення дисциплін, форми проведення навчальних занять та їх обсяг, графік навчального процесу, форми поточного і підсумкового контролю.

Навчальний план – це нормативний документ, який регламентує організацію освітнього процесу. Навчальні плани ухвалюються Вченою радою і затверджуються директором. Підпис директора скріплюється печаткою ДУ «ІХБГ НАН України».

З метою удосконалення змісту навчання, конкретизації планування навчального процесу, своєчасного внесення змін на виконання наказів та розпоряджень МОН України, рішень Вченої ради, щорічно складаються робочі навчальні плани на наступний навчальний рік.

Робочі навчальні плани ухвалюються Вченою радою та затверджуються директором до початку навчального року.

Контроль за виконанням вимог робочих планів здійснює директор ДУ «ІХБГ НАН України».

Перерозподіл кредитів і навчальних годин з дисциплін за видами занять, в порівнянні з затвердженим навчальним планом, проводиться рішенням Вченої ради на основі пропозицій відділу.

За рішенням Вченої ради ДУ «ІХБГ НАН України» навчальний план (робочий навчальний план) формується, враховуючи, що навчальні дисципліни і практична підготовка планується, як правило, в обсязі трьох і більше кредитів ЄКТС, а їх кількість (обов'язкової та частини за вибором) на рік не перевищує 60 ЄКТС.

Відповідно до навчального плану кількість годин аудиторного навантаження складає орієнтовно до 1/3 від кредиту ЄКТС та годин на самостійну роботу до 2/3 кредиту ЄКТС.

Навчальним планом визначається перелік обов'язкових дисциплін, дисциплін циклу професійної підготовки та дисциплін за вибором аспіранта.

Орієнтовний обсяг годин з однієї дисципліни циклу професійної підготовки та дисципліни за вибором аспіранта становить 4 кредити ЄКТС.

2.8. Програма навчальної дисципліни, робоча навчальна програма з дисципліни

Програма навчальної дисципліни визначає: цілі вивчення дисципліни та її місце у системі підготовки фахівця, завдання дисципліни у вигляді системи компетентностей, інформаційний зміст та структурно-логічну схему вивчення, перелік індивідуальних завдань, а також підручників, методичних і дидактичних матеріалів, критерії оцінювання успішності навчання, тем та завдань з самостійного опанування навчального матеріалу.

Навчальні програми дисциплін розробляються згідно з вимогами ОНП.

На підставі програми навчальної дисципліни складається робоча програма навчальної дисципліни, яка є нормативним документом ДУ «ІХБГ НАН України». Програма затверджується Вченою радою.

III. МОДЕЛІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Освітній процес в ДУ «ІХБГ НАН України» може реалізовуватись за традиційною, дистанційною і змішаною моделями. Змішана модель організації освітнього процесу може застосовуватися в умовах, коли можливості фізичного відвідування ДУ «ІХБГ НАН України» учасниками освітнього процесу обмежені або відсутні, традиційні інструменти семестрового контролю та атестації не можуть бути застосовані з причин непереборної сили (природні катаклізми, заходи карантинного порядку, військовий стан, для організації роботи зі здобувачами вищої освіти з особливими освітніми потребами тощо).

Традиційна модель організації освітнього процесу передбачає проведення занять викладачів із здобувачами в прямому контакті безпосередньо в аудиторіях.

Дистанційна модель передбачає індивідуалізований процес освітньої діяльності здобувачів вищої освіти, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників освітнього процесу у спеціалізованому середовищі. Дистанційні технології навчання, доповнені елементами мобільного навчання передбачають здійснення взаємодії між учасниками освітнього процесу, як асинхронно, так і синхронно в часі через засоби комунікацій, вбудовані до системи управління навчанням (LMS), електронну пошту, месенджери (Viber, Telegram тощо), відеоконференції (ZOOM, Google Meet тощо).

Реалізація моделі змішаного навчання, передбачає поєднання очних та дистанційних форм навчання при проведенні контактних занять викладачів із здобувачами або ж навчальної взаємодії у віртуальному навчальному середовищі із застосуванням відеоконференції (ZOOM, Google Meet тощо).

Основною формою здобуття вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня за спеціальністю 091 Біологія та біохімія (Біологія до 2023 р.) є денна (з відривом від виробництва) форма навчання.

3.1. Форми організації освітнього процесу

Освітній процес в ДУ «ІХБГ НАН України» здійснюється за такими формами навчальної роботи:

- навчальні заняття (лекція, практичне заняття, лабораторне заняття, консультація, тощо);
- самостійна робота (самостійне опанування освітніх компонентів, індивідуальне завдання, кваліфікаційна робота);
- практична підготовка (навчально-педагогічна практика, науково-дослідницька робота);
- атестація здобувачів освіти.

ДУ «ІХБГ НАН України» має право встановлювати інші форми освітнього процесу та види навчальних занять.

3.1.1. Лекція

Лекція – основний вид навчальних занять, призначений для викладання теоретичного матеріалу. Різновиди лекцій:

- за місцем в освітньому процесі (вступні, установчі, поточні, заключні й оглядові);
- за способом проведення (інформаційні, візуальні, бінарні, лекції-конференції, лекції-консультації, лекції-дискусії тощо).

Тематика лекцій визначається робочою програмою навчальної дисципліни, яка розробляється кожним лектором самостійно. Лекції читають лектори – професори, доценти, старші наукові співробітники, а також провідні науковці або фахівці, що запрошені для їх читання. Допускається в окремих випадках читання лекцій викладачами, що не мають наукових ступенів, але мають досвід науково-педагогічної та/або практичної роботи та відповідають освітній та/або професійній кваліфікації, щодо освітнього компонента (з досвідом професійної та/або управлінської роботи за відповідним фахом). У таких випадках, гарант ОНП та/або завідувач відділу надають методичні рекомендації щодо викладу матеріалу лекції та відвідують кілька лекційних занять. Лектор, який вперше читатиме лекцію/курс лекцій, зобов'язаний обговорити зміст та формат проведення на засіданні відділу.

Лектор зобов'язаний дотримуватись робочої програми навчальної дисципліни щодо тем лекцій та їх змісту, але має право не обмежуватись в питаннях трактування навчального матеріалу, формах і засобах доведення його до аспірантів.

3.1.2. Практичне заняття

Практичне заняття – вид навчального заняття, на якому відбувається рефлексія теоретичних положень навчальної дисципліни здобувачів вищої освіти під керівництвом науково-педагогічного працівника та набуття вмінь та навичок їхнього практичного застосування шляхом індивідуального виконання відповідно сформульованих завдань.

Перелік тем практичних занять визначається робочою навчальною програмою дисципліни. Науково-педагогічний працівник, який проводить практичне заняття, розробляє методичне забезпечення: індивідуальні завдання різної складності, контрольні завдання для виявлення ступеня сформованості необхідних умінь тощо.

Практичне заняття включає проведення контролю знань, вмінь та навичок здобувачів вищої освіти, постановку загальної проблеми (завдання) науково-педагогічним працівником та її обговорення за участю здобувачів вищої освіти, розв'язання задач з їх обговоренням, розв'язання контрольних завдань, їхню перевірку та оцінювання.

Практичні заняття проходять в аудиторіях, що оснащені необхідними технічними засобами навчання. З окремих дисциплін практичні заняття можуть проводитися із половиною академічної групи. Оцінки, отримані здобувачем вищої освіти за окремі практичні заняття, враховуються при виставленні підсумкової оцінки. Отримані здобувачем вищої освіти оцінки за кожне практичне заняття вносяться до журналу обліку відвідування та успішності.

3.1.3. Лабораторне заняття

Лабораторне заняття – вид навчального заняття під керівництвом викладача, під час якого здобувачі вищої освіти проводять експерименти чи дослідження з використанням відповідного навчально-методичного забезпечення, устаткування, комп'ютерної техніки з метою практичного підтвердження окремих теоретичних положень відповідної науки (дисципліни), набувають практичних навичок роботи із лабораторним устаткуванням, обладнанням, комп'ютерною технікою, методикою експериментальних досліджень у конкретній предметній сфері. Лабораторні заняття проводять у спеціально обладнаних приміщеннях (лабораторіях) із використанням лабораторного обладнання, що пристосоване до навчального процесу (хімічних реактивів, лабораторного посуду, приладів, лабораторних установок, спеціального ліцензованого програмного забезпечення). Допуску здобувачів вищої освіти до лабораторних занять із будь-якої дисципліни передують інструктаж із питань охорони праці й техніки безпеки. Лабораторне заняття включає проведення поточного контролю підготовленості до виконання конкретної лабораторної роботи, виконання завдань за темою лабораторної роботи, оформлення індивідуального звіту з виконаної роботи та його захист.

3.1.4. Консультація

Консультація – вид навчального заняття, на якому здобувач вищої освіти отримує відповіді від викладача на конкретні запитання або пояснення певних теоретичних положень чи аспектів їх практичного застосування.

Консультація може бути індивідуальною або проводитися для групи здобувачів вищої освіти залежно від того, чи викладач консультує їх з питань, пов'язаних із виконанням індивідуальних завдань, чи з теоретичних питань навчальної дисципліни.

Час, відведений викладачу для проведення консультацій з конкретної дисципліни, визначається нормами часу для планування і обліку навчальної роботи науково-педагогічних працівників, що встановлюється нормативним документом.

3.1.5. Самостійна робота аспіранта

Самостійна робота аспіранта - одна з основних форм навчальної роботи, яка включає різноманітні види індивідуальної й колективної навчальної діяльності, що здійснюється на аудиторних та поза аудиторних заняттях з урахуванням індивідуальних особливостей і пізнавальних можливостей здобувачів вищої освіти під керівництвом викладача або без його безпосередньої участі, постійний зовнішній контроль замінюється самоконтролем і активна роль у навчанні більше належить здобувачу вищої освіти, що формує їх пізнавальні здібності та спрямованість на безперервну самоосвіту

Самостійна робота аспіранта включає: опрацювання навчального матеріалу, виконання індивідуальних завдань, виконання кваліфікаційної роботи. Навчальний час, відведений на самостійну роботу аспіранта, регламентується навчальним планом і складає 2/3 від загального обсягу навчального часу, відведеного на вивчення

конкретної дисципліни, з урахуванням того, що загальне тижневе навантаження здобувача вищої освіти не перевищує 45 годин.

Зміст самостійної роботи студента над конкретною дисципліною визначається робочою навчальною програмою, методичними матеріалами, завданнями та вказівками науково-педагогічного працівника.

Самостійна робота студента забезпечується комплексом навчально-методичних матеріалів, передбачених робочою навчальною програмою: підручниками, навчальними та методичними посібниками, конспектами лекцій, збірниками завдань, комплектами індивідуальних модульних завдань, електронними та іншими навчально-методичними матеріалами. Методичні матеріали для самостійної роботи аспірантів повинні передбачати можливість проведення самоконтролю з боку здобувача вищої освіти. Для самостійної роботи здобувачу також рекомендується відповідна наукова та професійна монографічна та періодична література.

Самостійна робота здобувача з вивчення навчального матеріалу з конкретної дисципліни може проходити в бібліотеці ДУ «ІХБГ НАН України», навчальних кабінетах, комп'ютерних класах, в лабораторіях, а також поза межами ДУ «ІХБГ НАН України». При організації самостійної роботи аспірантів з використанням складного обладнання, установок, інформаційних систем (комп'ютерних баз даних тощо) забезпечується можливість одержання необхідної консультації або допомоги з боку спеціалістів лабораторії.

Навчальний матеріал дисципліни, передбачений для засвоєння здобувачем вищої освіти у процесі самостійної роботи, виноситься на поточний та підсумковий контроль разом з навчальним матеріалом, що вивчався при проведенні аудиторних навчальних занять.

3.1.6. Випускна кваліфікаційна робота

Випускна кваліфікаційна робота (рукопис дисертаційної роботи) виконується, відповідно до навчального плану, упродовж всього періоду навчання та передбачає:

- систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань зі спеціальності та застосування їх при вирішенні конкретних наукових, технічних, економічних виробничих та інших завдань;
- розвиток навичок самостійної роботи й оволодіння методикою дослідження та експерименту, що пов'язані із темою дисертації.

Здобувачу вищої освіти надається право обрати тему кваліфікаційної роботи з обґрунтуванням доцільності її розроблення. Обговорення та схвалення тематики дослідження, плану виконання відбувається на засіданні вченої ради ДУ «ІХБГ НАН України», затвердження - наказом директора ДУ «ІХБГ НАН України». Порядок захисту кваліфікаційних робіт, їх оприлюднення та зберігання регулюються «Порядком утворення разової спеціалізованої вченої ради у Державній установі «Інститут харчової біотехнології та геноміки Національної академії наук України», присудження нею ступеня доктора філософії, скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради про присудження зазначеного ступеня».

Практична підготовка здобувачів вищої освіти передбачає неперервність і послідовність її проведення з метою практичного застосування здобутих під час навчання обсягу практичних знань та вмінь, загальних та професійних компетентностей, визначених ОНП.

3.1.7. Навчально-педагогічна практика

Навчально-педагогічна практика є обов'язковим компонентом ОНП підготовки докторів філософії. Відпрацювання практичних умінь і навичок аспіранта здійснювати підготовку навчально-методичного забезпечення, проведення практичних (семінарських) занять, організація самостійної роботи аспірантів, в межах дисциплін напрямку дисертаційного дослідження, відбувається під час проходження навчально-педагогічної практики, що передбачено навчальним планом на другому році навчання. Метою навчально-педагогічної практики є поглиблення та закріплення знань аспірантів з питань організації і форм здійснення навчального процесу в сучасних умовах, його наукового, навчально-методичного та нормативного забезпечення, формування вмінь і навичок опрацювання наукових та інформаційних джерел при підготовці занять, застосування активних методик викладання професійно-орієнтованих дисциплін відповідного фахового напрямку та дисциплін фундаментального циклу для спеціальності 091 Біологія та біохімія (Біологія до 2023 р.). Навчально-педагогічна практика має бути наближеною до напрямів наукових досліджень аспіранта. Під час такої практики виникає можливість апробувати результати досліджень, які проводяться аспірантом при написанні дисертаційної роботи. Згідно з навчальним планом підготовки докторів філософії, Навчально-педагогічна проводиться на другому році навчання в обсязі 120 год. (4 кредити). Зміст і послідовність проходження практики визначається програмою практики. Практична підготовка здобувачів вищої освіти проводиться на базах практики, які мають відповідати вимогам програми. Із зовнішніми базами практики (організаціями, установами будь-яких форм власності) Інститут укладає договори на проведення навчально-педагогічної підготовки.

Проходження навчально-педагогічної практики передбачає виконання аспірантом таких видів робіт:

- підготовку та проведення практичних (семінарських) занять;
- підготовку навчально-методичного забезпечення проведення практичних (семінарських) занять;
- розробку завдань та організацію самостійної роботи аспірантів з дисциплін, які викладаються;
- підготовку навчально-методичного забезпечення проведення модульних контрольних робіт з дисциплін, які викладаються;
- підготовку навчально-методичного забезпечення проведення залікових робіт та іспитів з дисциплін, які викладаються;
- участь (разом з науковим керівником) у проведенні заліків та іспитів для аспірантів відповідної спеціальності.

Оцінювання результатів практичної підготовки здійснюється за національною шкалою та шкалою ЄКТС. Оцінки вносяться у відомості, індивідуальний план. Обсяг практики вимірюється у кредитах та тижнях.

Підсумки практичної підготовки обговорюються на засіданнях відділу, а загальні підсумки – на вченій раді ДУ «ІХБГ НАН України».

3.1.8. Науково-дослідницька робота

Науково-дослідницька робота аспірантів є обов'язковою складовою частиною підготовки докторів філософії, здатних самостійно вести науковий пошук, творчо розв'язувати конкретні професійні, наукові завдання. Кредитами не обліковується. Наукова складова включає проведення фундаментальних та/або прикладних наукових досліджень в ДУ «ІХБГ НАН України» та, за потреби, у інших установах, підготовку

до публічного захисту дисертаційного дослідження, тематика якого затверджується вченою радою ДУ «ІХБГ НАН України», написання та публікацію статей, апробацію результатів за напрямом дисертаційного дослідження (відповідно до чинних вимог, затверджених МОН України, має бути опубліковано не менше 3 статей у вітчизняних і міжнародних фахових виданнях, перелік яких затверджується МОН України, у тому числі одна стаття у науковому журналі, який включено до міжнародних наукометричних баз даних).

Науково-дослідницька робота аспіранта здійснюється під керівництвом наукового керівника та умовно поділяється на підготовчий і основний етапи та включає такі види діяльності.

На підготовчому етапі аспірант:

1) Обирає тему наукового дослідження та обґрунтовує її актуальність. Здійснює перегляд каталогів захищених дисертацій і знайомиться із уже виконаними дисертаційними роботами. Опрацьовує новітні результати досліджень в обраній та суміжних сферах науки. Ознайомлюється з аналітичними оглядами і статтями у фахових виданнях, проводить консультації з фахівцями з метою виявлення маловивчених та актуальних і перспективних наукових проблем. Вивчає та аналізує основні підходи та позиції наукових шкіл і течій у вирішенні досліджуваної проблеми; уточнює термінологію в обраній спеціалізації, укладає та впорядковує список джерел з обраної теми.

2) Проводить планування дисертаційної роботи шляхом складання індивідуального плану аспіранта; робочого плану аспіранта на 4 роки навчання та на кожний рік окремо.

3) Формулює мету і завдання дисертаційної роботи. Визначає об'єкт і предмет наукового дослідження.

4) Обирає методи/методику проведення дослідження.

5) Здійснює опис процесу наукового дослідження у дисертаційній роботі шляхом формування плану-проспекту, який є реферативним викладом питань, за якими надалі буде систематизуватися увесь зібраний фактичний матеріал.

Під час основного етапу науково-дослідницької роботи аспірант:

1) Проводить науково-дослідницьку роботу відповідно до профілю ОНП аспірантури, залучаючи знання, отримані під час вивчення обов'язкових та вибіркових дисциплін, які викладаються, і систематизує та оформлює теоретичну і практичну частини дослідження.

2) Аналізує та узагальнює результати наукового дослідження на основі використання сучасних міждисциплінарних підходів, застосування наукових методологічних принципів та методичних прийомів дослідження, використання в дослідженні тематичних інформаційних ресурсів, провідного вітчизняного і зарубіжного досвіду з тематики дослідження.

3) Здійснює підготовку та видання публікацій за темою дисертації: наукових публікацій у вітчизняних фахових виданнях, перелік яких затверджується МОН України, і виданнях, включених до міжнародних наукометричних баз даних, наукових публікацій в інших виданнях.

4) Проводить апробацію результатів наукових досліджень шляхом участі у міжнародних та зарубіжних конференціях, у всеукраїнських конференціях, у регіональних та міжвузівських конференціях, у наукових семінарах. Бере участь у конкурсах наукових робіт.

5) Бере участь у роботі Наукових товариств аспірантів та аспірантів.

6) Залучається до виконання держбюджетної або госпдоговірної тематики в рамках державних, міжвузівських або університетських грантів.

7) Якщо за результатами наукового дослідження було отримано винахід, то аспірантом готуються та подаються документи для отримання патенту на винахід (авторське свідоцтво).

8) Проводить дослідження та готує дисертацію, формулює висновки дисертаційної роботи.

9) Здійснює оцінку отриманих результатів, які виносяться для обговорення та дискусії на засіданні відділу.

10) Готує рукопис дисертації відповідно до чинних вимог.

11) Проходить попередню експертизу дисертації у відділі (передзахист).

12) Захищає дисертацію у спеціалізованій разовій вченій раді.

Науково-дослідницька робота відображається в індивідуальному плані підготовки фахівця. Контроль за виконанням індивідуального плану підготовки здійснюється профільним відділом та вченою радою.

IV. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Оцінювання здобувачів орієнтоване на заохочення їх до активної участі у навчальному процесі та має на меті:

- підтримку здобувачів у забезпеченні можливості досягнення програмних результатів навчання через наявність ефективного зворотного зв'язку;
- кількісну оцінку рівня досягнення результатів навчання;
- розвиток у здобувачів здатності самооцінювання для забезпечення їх ефективного подальшого навчання.

4.1. Оцінювання результатів навчання включає вхідний, поточні та підсумкові контрольні заходи для визначення набутих компетентностей і програмних результатів навчання за відповідною освітньою програмою.

4.1.1. Вхідний контроль з навчальної дисципліни (за необхідністю).

4.1.2. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних, лабораторних занять, має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача освіти до виконання конкретної роботи. Метою є контроль за виконанням індивідуального плану аспіранта за всіма складовими, передбаченими навчальним планом. У випадку відсутності аспіранта, він може відпрацювати пропущене заняття у позааудиторний час (пропущених занять не може бути більше половини від загальної кількості занять).

Атестація проводиться з метою встановлення фактичної відповідності рівня теоретичної підготовки вимогам загальних та фахових компетентностей випускників аспірантури. Для здобувачів, які набрали сумарно меншу кількість балів ніж *критично-розрахунковий мінімум 60 балів*, обов'язкове проходження додаткової атестації у визначені терміни.

За бажанням аспірант може підвищити свою оцінку.

Форма проведення поточного контролю під час навчальних занять і система оцінювання рівня знань визначаються робочою програмою відповідної навчальної дисципліни (програмою практики).

4.1.3. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання на певному освітньому рівні або на окремих його завершених етапах. Присвоєння здобувачу вищої освіти кредитів ЄКТС і присудження кваліфікацій здійснюється винятково за результатами підсумкового контролю. Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію здобувачів вищої освіти.

4.1.4. Семестровий контроль проводиться у формі іспиту, диференційованого заліку або заліку із конкретної навчальної дисципліни в обсязі навчального матеріалу, що визначений її робочою програмою, і в терміни, що встановлені навчальним планом. Здобувач вищої освіти може бути не допущений до семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни, якщо він не підтвердив опанування на мінімальному рівні (60 балів із 100) програмних результатів навчання у встановлені графіком освітнього процесу терміни, згідно із робочою програмою навчальної дисципліни. Терміни семестрового контролю визначають графіки освітнього процесу та захисту практики. Іспити проводяться згідно із розкладом, який доводиться до відома викладачів і здобувачів вищої освіти не пізніше, як за тиждень до початку семестрового контролю. За наявності об'єктивних підстав здобувачу вищої освіти розпорядженням директора ДУ «ІХБГ НАН України» за клопотанням наукового керівника може бути встановлений індивідуальний графік семестрового контролю.

Семестровий іспит – форма підсумкового контролю засвоєння здобувачами вищої освіти теоретичного та практичного матеріалу з певної навчальної дисципліни за семестр, що відбувається як окремий контрольний захід. Форма проведення іспиту (письмова, усна, письмово-усна) та вид завдань (тест, запитання з відкритими відповідями, кейсзавдання) визначено у робочій програмі навчальної дисципліни. При визначенні підсумкової оцінки враховуються результати навчання протягом семестру, однак позитивна оцінка з дисципліни не може бути виставлена інакше, ніж у результаті успішного складання іспиту.

Семестровий залік (диференційований залік) – це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінюванні засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу з певної навчальної дисципліни на підставі результатів виконаних ним певних видів робіт на практичних, семінарських, лабораторних заняттях та індивідуальних завдань (розрахункових, графічних тощо). Семестровий залік (диференційований залік) виставляється за результатами поточного контролю і не передбачає обов'язкову присутність здобувачів вищої освіти. Перелік навчальних дисциплін, з яких проводиться диференційований залік, визначається навчальним планом.

Рівень досягнень здобувача визначається в балах за результатами контрольних заходів, передбачених навчальним планом, з обов'язковим переведенням підсумкових оцінок до національної шкали та шкали ЄКТС.

Шкала оцінювання академічної успішності аспіранта

Рівень досягнень, % /Marks, (бали за освітню діяльність)	Оцінка ЄКТС/ECTS	Оцінка за національною шкалою (Nationalgrade)	Залік
90 – 100	A	відмінно (Excellent)	зараховано
82 – 89	B	добре (Good)	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно (Satisfactory)	
60 – 63	E		

35 – 59	FX	незадовільно (Fail) з можливістю повторного складання	не зараховано
1 – 34	F	незадовільно (Fail) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

Кожна навчальна дисципліна в семестрі, навчально-педагогічна практика аспірантів оцінюються за 100-бальною шкалою та шкалою ЄКТС. Залік дисципліни оцінюється за двобальною шкалою «склав» (від 60 до 100 балів) «не склав» (менше 60 балів).

Здобувач вищої освіти може бути недопущений до підсумкового оцінювання, якщо під час семестру він:

- не відвідував навчальні заняття з навчальної дисципліни без поважної причини;
- не досяг мінімального порогового рівня оцінки тих результатів навчання, (що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни), які не можуть бути оцінені під час підсумкового контролю;

Умови недопущення регламентуються у робочій програмі навчальної дисципліни.

Викладач ознайомлює здобувача вищої освіти про недопуск до підсумкового контролю та повідомляє про це директору ДУ «ІХБГ НАН України». Директор ДУ «ІХБГ НАН України» видає відповідне розпорядження, з яким ознайомлюють здобувача вищої освіти до початку відповідного контролю.

При проектуванні поточного оцінювання для ефективного навчання:

- забезпечується зворотній зв'язок: здобувачі вищої освіти повинні мати можливість використати результат оцінювання так, щоб поліпшити свої показники під час наступного оцінювання;
- завдання переважно формуються у такий спосіб, який дозволить здобувачам вищої освіти під час їх виконання використовувати результати своїх досліджень;
- система оцінювання має допомогти здобувачу вищої освіти визначити наявність/відсутність прогресу в опануванні навчальної дисципліни.

Забезпечення об'єктивності оцінювання:

- здобувачі вищої освіти повинні мати певний час для навчання, перш ніж їх оцінюватимуть;
- науково-педагогічні працівники та інші особи, які залучені до оцінювання (далі – оцінювачі), мають бути ознайомлені із наявними методами проведення тестування та екзаменування;
- оцінювачі мають можливість не брати участь в оцінюванні при виникненні конфлікту інтересів;
- шкала оцінювання здобувачів вищої освіти, які займаються за індивідуальним графіком, має відповідати стандартній шкалі оцінювання, а терміни оцінювання – затвердженому індивідуальному графіку;
- оцінювання має бути послідовним, справедливим та об'єктивно застосовуватися до всіх здобувачів вищої освіти, проводиться відповідно до встановлених процедур;
- місце проведення оцінювання, умови роботи та виконання завдань здобувачами вищої освіти, які мають особливі потреби, мають бути чітко визначені;

- упродовж установлених термінів мають зберігатися чіткі та достовірні записи процедур і рішень з оцінювання (залікові та екзаменаційні відомості, протоколи засідань).

Вимоги щодо забезпечення прозорості оцінювання, створення рівних можливостей і упередження несправедливих пільг:

- інформація щодо оцінювання має бути чіткою, точною й доступною для всіх учасників освітнього процесу (здобувачів вищої освіти, викладачів, керівників практик, членів разових рад);

- критерії і методи оцінювання доводяться до здобувачів вищої освіти на першому занятті, на кожному (практичному, семінарському, лабораторному) занятті оголошується отримана здобувачем кількість балів, у випадку необхідності викладач дає роз'яснення щодо їх виставлення.

- для осіб з особливими освітніми потребами, стан здоров'я яких перешкоджає дотриманню в повному обсязі передбачених правилами проведення контролю процедур, забезпечується можливість пройти заходи контролю за наявності заяви на ім'я директора, поданої щонайменше за місяць до оцінювання;

- іншим особам, що проходять оцінювання, в яких установлені та підтверджені медичною довідкою хронічні захворювання або тимчасова непрацездатність, що можуть істотно вплинути на оцінювання роботи, за заявою на ім'я директора надається можливість пройти заходи контролю.

4.2. Атестація аспірантів

4.2.1. Поточна атестація аспірантів - це встановлення відповідності результатів навчання (науково-дослідницької роботи) здобувачів вищої освіти вимогам ОНП (захист кваліфікаційної роботи)

Атестація аспірантів здійснюється відповідно до навчального плану підготовки докторів філософії. Атестація аспірантів проводиться раз на рік. Атестації передують проміжні звіти. Аспірант звітує у відділі 2 рази на рік. При атестації аспіранта враховується виконання програмних вимог як освітнього, так і наукового компонентів ОНП.

Аспіранти, що успішно пройшли щорічну атестацію, переводяться на наступний рік навчання. Аспіранти, які не пройшли атестацію, відраховуються.

Метою проміжних звітів є контроль за виконанням індивідуального плану аспіранта за всіма складовими частинами, передбаченими навчальним планом. Результатом навчання в аспірантурі є захист дисертації в спеціалізованій разовій вченій раді.

Аспірантам, які демонструють високі результати освітньої та наукової складових, за клопотанням наукового керівника вчена рада може переглянути індивідуальний план роботи з метою дострокового завершення навчання та представлення дисертації до захисту.

4.2.2. Атестація практики

Практичний етап відповідно до навчального плану передбачає проведення навчально-педагогічної практики на другому році навчання. Метою проміжної атестації за практичною складовою є контроль за виконанням індивідуального плану та набуття аспірантом професійних навичок та вмінь як викладача. Атестація за навчально-педагогічну практику здійснюється на підставі проведення захисту педагогічної практики вченою радою з урахуванням оцінювання аспіранта керівником від ЗВО-бази практики.

4.2.3. Кваліфікаційна атестація

Метою кваліфікаційної атестації є встановлення відповідності рівня освітньо-наукової підготовки випускників аспірантури вимогам освітньо-наукової програми доктора філософії за спеціальністю 091 Біологія та біохімія (Біологія до 2023 р.).

Нормативною формою кваліфікаційної атестації є публічний захист результатів науково-дослідницької роботи у вигляді дисертації. Він дає змогу встановити відповідність рівня науково-дослідницької підготовки аспіранта та вимог, що висуваються до доктора філософії в галузі біологічних наук за спеціальністю 091 Біологія та біохімія (Біологія до 2023 р.).

Кваліфікаційну атестацію у вигляді публічного захисту дисертації здійснює спеціалізована разова вчена рада, склад якої затверджується Міністерством освіти і науки України на підставі чинних нормативно-правових документів. Персональний склад такої ради оприлюднюється Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти. Дисертаційна робота доктора філософії є результатом самостійної новаторської наукової роботи аспіранта і має статус інтелектуального продукту на правах рукопису. Підсумкова атестація аспірантів, котрі повністю виконали ОНП підготовки докторів філософії в аспірантурі, завершується присудженням наукового ступеня доктор філософії за спеціальністю 091 Біологія та біохімія (Біологія для вступу до 2023 р.) з врученням диплому встановленого зразка про рівень освіти (Положення про «Порядок замовлення, видачі та обліку диплому доктора філософії та додатка до нього, академічних довідок у Державній установі «Інститут харчової біотехнології та геноміки Національної академії наук України»»)

V. ОБЛІКОВІ ОДИНИЦІ НАВЧАЛЬНОГО ЧАСУ

Обліковими одиницями навчального часу є навчальний рік, семестр, тиждень, навчальний день, академічна година, які відводяться на реалізацію ОНП.

5.1. Навчальний рік

Навчальний рік триває 52 тижні, розпочинається, як правило, 1 листопада і для здобувачів вищої освіти складається з навчальних днів, днів проведення підсумкового контролю, вихідних, святкових і канікулярних днів.

На навчальний рік відводиться не більше 40 кредитів. Ціна кредиту ЄКТС становить 30 академічних годин. Сумарна тривалість канікул за навчальний рік становить не більше 11 тижнів.

5.2. Навчальний семестр

Навчальний семестр – складова частина навчального часу. Тривалість семестру визначається графіком навчального процесу. Облік навчального часу здійснюється в академічних годинах та кредитах ЄКТС.

5.3. Навчальний тиждень

Навчальний тиждень – складова частина навчального часу тривалістю не більше 45 академічних годин. З урахуванням тривалості теоретичного навчання, обов'язкової практичної підготовки, підсумкового контролю, виконання індивідуальних завдань в 41 тиждень на рік бюджет навчального часу здобувача вищої освіти складає:

45 год. x 41 тиж. = 1845 год. на рік.

Максимальне тижневе аудиторне навантаження здобувачів вищої освіти не повинно перевищувати 40 годин.

Складання підсумкового контролю: заліку з дисципліни проводиться на останньому практичному занятті, іспиту – за графіком.

5.4. Навчальний день

Навчальний день – складова частина навчального часу тривалістю не більше 9 академічних годин.

Навчальні дні визначаються річним графіком навчального процесу.

Вказаний графік складається на навчальний рік з урахуванням перенесень робочих та вихідних днів, погоджується і затверджується в порядку і в терміни, встановлені ДУ «ІХБГ НАН України».

5.5. Академічна година

Академічна година – це мінімальна облікова одиниця навчального часу. Тривалість академічної години, як правило, становить 45 хвилин. Дві академічні години утворюють пару академічних годин. Початок і закінчення навчання здобувача вищої освіти на відповідному курсі здійснюється за річним графіком на поточний навчальний рік, який визначається робочим навчальним планом, навчальним планом.

VI. ПЛАНУВАННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Планування освітнього процесу в ДУ «ІХБГ НАН України» здійснюється на основі навчальних планів і графіка освітнього процесу.

6.1. Навчальний план

З метою конкретизації планування освітнього процесу на кожний навчальний рік, з урахуванням умов навчання на відповідному році навчання, складається робочий навчальний план.

Навчальний план укладається на підставі ОНП та схвалюється вченою радою ДУ «ІХБГ НАН України» та затверджується наказом директора ДУ «ІХБГ НАН України». У структурі навчального плану виділяється обов'язкова (75 %) та вибіркова (25 %) складові від загального обсягу кредитів ЄКТС, передбачених ОНП.

Навчальний план включає освітні компоненти, практики та інші види навчального навантаження здобувача вищої освіти, що спрямовані на досягнення програмних результатів навчання за ОНП та визначені стандартом вищої освіти.

У межах обсягу вибіркової складової здобувач вищої освіти має право обирати освітні компоненти самостійно з каталогу вибіркових дисциплін розміщених на сайті ДУ «ІХБГ НАН України». Вибір навчальних дисциплін може здійснюватися у межах ОНП, з переліку вибіркових дисциплін інших програм та каталогів вибіркових дисциплін інших закладів вищої освіти.

6.2. Графік навчального процесу

Графік навчального процесу складається на навчальний рік і визначає календарні терміни теоретичного навчання та практичної підготовки, семестрового контролю (заліково-екзаменаційних сесій), підготовки курсових робіт, атестації здобувачів вищої освіти, канікул.

Графік навчального процесу затверджується директором ДУ «ІХБГ НАН України».

Графік навчального процесу за денною формою навчання укладається з урахуванням таких особливостей:

- навчальний рік триває 10 місяців і розпочинається, переважно, з 1 листопада;
- сукупна тривалість теоретичного навчання, заліково-екзаменаційних сесій і практик упродовж навчального року не може перевищувати 41 тиждень;
- тривалість канікул на навчальний рік – не менше 11 тижнів;

- навчальний рік поділяється на 2 семестри (осінній і весняний), теоретичне навчання завершується заліково-екзаменаційними сесіями (зимовою та літньою);
- час для написання кваліфікаційної роботи входить до самостійної роботи здобувача освіти;
- кваліфікаційна атестація здобувачів освіти ступеня доктора філософії здійснюється протягом строку навчання в аспірантурі.

6.3. Розклад занять

Терміни та час проведення різних видів навчальної роботи регламентуються розкладом занять, графіками іспитів, графіками роботи екзаменаційних комісій, консультацій, захистів практик, наказами на проведення практик. Розклад має забезпечити виконання навчального плану у повному обсязі щодо навчальних занять.

При укладанні розкладу і графіків враховуються: розподіл навчального навантаження між науково-педагогічними працівниками, наявність аудиторій, потреба у використанні спеціалізованих приміщень та/або обладнання.

Семестровий розклад занять, підсумкового контролю знань, кваліфікаційної атестації доводиться до відома науково-педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти не пізніше ніж за 10 днів до початку кожного семестру, а іспитів (заліків) та кваліфікаційної атестації – за місяць до їх початку. Змінювати час проведення перерви, початку та закінчення заняття забороняється. Встановленими перервами між кожним академічним часом є 10, 15 або 30 хвилин.

Згідно правил внутрішнього розпорядку ДУ «ІХБГ НАН України» здобувачам вищої освіти забороняється запізнюватись на заняття, а відвідування всіх аудиторних лекційних, практичних занять є обов'язковим. Пропуск без поважної причини не допускається.

VII. НАВЧАЛЬНА ДОКУМЕНТАЦІЯ

Для організації навчального процесу використовується наступна навчальна документація:

7.1. *Індивідуальний план аспіранта* є робочим документом здобувача вищої освіти. Індивідуальний план аспіранта включає індивідуальний навчальний план та індивідуальний план наукової роботи здобувача

7.1.1. *Індивідуальний навчальний план аспіранта* визначає послідовність та форму засвоєння аспірантом освітніх компонентів ОНП з метою оволодіння ним компетентностей відповідно до 8 рівня Національної рамки кваліфікацій. В індивідуальному навчальному плані здобувача зазначаються обов'язкові навчальні дисципліни, а також навчальні дисципліни за вибором. Здобувач вищої освіти обирає вибіркові навчальні дисципліни в процесі формування свого індивідуального навчального плану у межах, передбачених ОНП, відповідно до «Положення про вибір навчальних дисциплін здобувачами третього рівня вищої освіти Державної установи «Інститут харчової біотехнології та геноміки Національної академії наук України»». У власноруч написаній заяві на ім'я директора ДУ «ІХБГ НАН України» вказуються вибіркові навчальні дисципліни обрані протягом 14 днів з дня зарахування до аспірантури ДУ «ІХБГ НАН України». Вибіркові навчальні дисципліни, внесені до індивідуального навчального плану, є обов'язковими для їх вивчення.

7.1.2. *Індивідуальний план наукової роботи* визначає зміст, строки виконання та обсяг етапів і завдань наукової роботи здобувача. Індивідуальний план наукової роботи та обґрунтування теми дисертаційного дослідження узгоджується з науковим керівником, розглядається на засіданні відділу, де планується виконання

дисертаційного дослідження, та рекомендується до розгляду вченою радою ДУ «ІХБГ НАН України».

Індивідуальний план аспіранта затверджується Вченою радою не пізніше двох місяців від дня зарахування в аспірантуру. Щорічно аспірант двічі звітує про виконання плану, враховуючи результати атестації. Звіт заслуховується на вченій раді ДУ «ІХБГ НАН України». Науковий керівник візує виконання плану та рекомендує продовжити навчання. Результати річного звіту затверджуються наказом директора ДУ «ІХБГ НАН України». При відрахуванні аспіранта по закінченню навчання Індивідуальний план додається до особової справи.

7.2. Журнал обліку відвідування й успішності аспірантів з дисципліни

Журнал обліку відвідування й успішності аспірантів з дисципліни є основним, фінансовим документом, що свідчить про проведення занять і підтверджує виконання навчального навантаження викладачами, а також є джерелом інформації про поточне відвідування й успішність аспірантів, що використовується для проведення організаційних заходів, спрямованих на підвищення якості освітнього процесу.

Охайне і своєчасне ведення записів у журналі є обов'язковим для кожного викладача. Викладач зобов'язаний систематично перевіряти і оцінювати знання здобувачів освіти, фіксувати у журналі результати навчальних досягнень аспірантів та відвідування ними занять, а також записувати зміст проведеного заняття.

Журнал обліку відвідування й успішності аспірантів з дисципліни ведеться упродовж вивчення навчальної дисципліни. Відвідування навчальних занять є обов'язковим для здобувача вищої освіти.

Своєчасні записи в журналі є підставою для формування наказів директора про оплату навантаження викладачів.

7.3. Відомості обліку успішності

Служить для первинного обліку результатів підсумкового контролю знань аспірантів. Номер відомості формується з порядкового номера запису в журналі реєстрації відомостей обліку успішності та цифр календарного року. Видається і повертається у день проведення підсумкового контролю особисто екзаменатором. Список аспірантів, внесених у відомість, підписує директор ДУ «ІХБГ НАН України». Навчальні досягнення оцінюються за 100-бальною шкалою, національною шкалою та шкалою ECTS.

Результати підсумкового контролю екзаменатор скріплює власним підписом у рядку проти прізвища кожного аспіранта. Проти прізвищ аспірантів, які не з'явилися на підсумковий контроль, екзаменатор проставляє «не з'явився». Підсумкові дані з підсумкового контролю підписує екзаменатор.

7.4. Журнал реєстрації відомостей успішності

Служить для забезпечення обліку видачі і прийому відомостей обліку успішності аспірантів. Ведеться в електронному форматі.

7.5. Документація навчально-педагогічної практики

Оформлюється відповідно «Положення про навчально-педагогічну практику здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії Державної установи «Інститут харчової біотехнології та геноміки Національної академії наук України»».

VIII. ПЕРЕРВА У НАВЧАННІ

Переривання навчання здобувачів вищої освіти здійснюється шляхом надання їм академічної відпустки. Такі особи не відраховуються з числа здобувачів вищої освіти.

Дія договору про навчання між вступником та ДУ «ІХБГ НАН України», а також між ДУ «ІХБГ НАН України» та фізичною (юридичною) особою, яка замовляє платну освітню послугу для себе або для іншої особи, беручи на себе фінансові зобов'язання щодо її оплати, укладені відповідно до частини шістнадцятої статті 44 Закону України «Про вищу освіту», зупиняється на строк надання академічної відпустки.

8.1. Академічна відпустка

8.1.1. Академічна відпустка може бути надана відповідно до «Положення про порядок відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення осіб, які навчаються у аспірантурі/докторантурі Державної установи «Інститут харчової біотехнології та геноміки Національної академії наук України»» з таких причин:

за медичними показаннями, що унеможливають поєднання відновлювального лікування з навчанням (у випадку зниження працездатності внаслідок порушень функцій організму, які зумовлені гострими захворюваннями, що потребує тривалого відновлювального лікування); загострення хронічних захворювань або часті захворювання (понад один місяць впродовж півріччя); анатомічні дефекти, що не дають змоги провести відновлювальне лікування під час навчання;

у зв'язку з участю в програмі академічної мобільності - якщо навчання чи стажування в освітній або науковій установі (у тому числі іноземної держави) унеможливає виконання учасником академічної мобільності індивідуального навчального плану за основним місцем навчання;

у зв'язку з призовом на військову службу (призову на військову службу під час мобілізації, на особливий період, призову на строкову військову службу, вступу на військову службу за призовом осіб офіцерського складу, вступу на військову службу за контрактом відповідно до законодавства);

у зв'язку з довгостроковим службовим відрядженням здобувача, який поєднує навчання з роботою;

у зв'язку із сімейними обставинами - перерва у навчанні, процедуру надання якої визначає заклад вищої освіти, та яка надається здобувачу вищої освіти на підставі його вмотивованої заяви на строк не більше одного року за весь період навчання за відповідним рівнем вищої освіти;

у зв'язку з вагітністю та пологами; доглядом за дитиною до досягнення нею трирічного віку;

якщо дитина здобувача вищої освіти згідно з медичним висновком потребує домашнього догляду до досягнення дитиною шестирічного, шістнадцятирічного, вісімнадцятирічного віку у випадках, встановлених пунктом 3 частини першої статті 25 Закону України «Про відпустки».

8.1.2. Надання академічної відпустки здійснюється за наказом директора ДУ «ІХБГ НАН України», у якому зазначаються причина, підстава для надання та тривалість, у тому числі посилення на тривалість відпустки, встановлену законодавством (у разі необхідності). При цьому тривалість академічної відпустки не може перевищувати тривалості соціальної відпустки, наданої відповідно до Закону України «Про відпустки», але за бажанням здобувача вищої освіти може надаватися на строк, менший за таку соціальну відпустку.

8.1.3. Для надання академічної відпустки здобувачі вищої освіти звертаються до ДУ «ІХБГ НАН України» із заявою в паперовій або електронній формі, в якій зазначають причину, строк академічної відпустки, а також підставу.

До заяви додаються документи згідно з Положенням про порядок відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення осіб, які навчаються у аспірантурі/докторантурі Державної установи «Інститут харчової біотехнології та геноміки Національної академії наук України».

8.1.4. Після завершення строку переривання навчання особа може бути поновлена на навчання шляхом допуску до освітнього процесу.

Допуск до освітнього процесу здобувачів вищої освіти, у яких завершився строк переривання навчання, здійснюється наказом директора ДУ «ІХБГ НАН України» на підставі заяви здобувача вищої освіти, що подана у письмовій або електронній формі не пізніше, ніж за п'ять днів до завершення строку академічної відпустки.

8.1.5.Здобувачі вищої освіти, які у визначений термін не подали документи для оформлення допуску до освітнього процесу або продовження строку академічної відпустки, відраховуються із ДУ «ІХБГ НАН України» за порушення умов договору про навчання у закладі вищої освіти.

Здобувачі першого курсу навчання не користуються правом на отримання академічної відпустки у зв'язку з навчанням/стажуванням за кордоном.

8.2. Відрахування здобувачів вищої освіти

8.2.1. Підстави для відрахування здобувачів визначені частиною першою статті 46 Закону України «Про вищу освіту» та частиною шостою статті 42 Закону України «Про освіту». Підставами для відрахування здобувача вищої освіти є:

- 1) завершення навчання за відповідною освітньою (науковою) програмою;
- 2) власне бажання;
- 3) переведення до іншого закладу освіти;
- 4) невиконання індивідуального навчального плану;
- 5) порушення умов договору (контракту), укладеного між закладом вищої освіти та особою, яка навчається, або фізичною (юридичною) особою, яка оплачує таке навчання;
- 6) порушення вимог Статуту або Правил внутрішнього розпорядку ДУ «ІХБГ НАН України»;
- 7) порушення академічної доброчесності;
- 8) інші випадки, передбачені законом.

8.2.2. Обставинами, що вважаються невиконанням індивідуального навчального плану, є:

- отримання здобувачем більше двох незадовільних оцінок за результатами семестрового контролю або відсутність на контрольних заходах без поважної причини;
- незадовільний результат підсумкової атестації або відсутність здобувача під час її проведення без поважної причини;
- наявність академічної заборгованості після закінчення встановленого терміну її ліквідації;
- порушення термінів проходження або невиконання програми навчально-педагогічної практики;
- відсутність на навчальних заняттях без поважних причин у 10-денний термін від початку першого семестру.

8.2.3. Зазначені обставини невиконанням індивідуального навчального плану враховуються після:

- надання можливості покращення результатів підсумкового контролю з відповідного освітнього компонента незалежно від кількості отриманих незадовільних оцінок, але здобувач вищої освіти у встановлений строк не скористався такою можливістю або за результатами повторного проходження підсумкового контролю отримав незадовільну оцінку;

- оскарження (апеляції) у встановленому ДУ «ІХБГ НАН України» порядку рішення, дії або бездіяльності науково-педагогічних і наукових працівників, посадових осіб ДУ «ІХБГ НАН України» щодо організації і проведення підсумкового контролю, але здобувач вищої освіти у встановлений ДУ «ІХБГ НАН України» строк не скористався такою можливістю або його скаргу було обґрунтовано відхилено.

8.2.4. Здобувач вищої освіти не може бути відрахований за невиконання індивідуального навчального плану до закінчення строку підсумкового контролю поточного навчального періоду або до строку початку атестації здобувачів, якщо таке невиконання є наслідком обставин непереборної сили, що встановлено комісією ДУ «ІХБГ НАН України», створеною за участю представників Ради молодих вчених та відповідно до цього Положення.

8.2.5. Відрахування в порядку притягнення до академічної відповідальності за порушення академічної доброчесності здійснюється із дотриманням сукупності таких вимог:

- відрахування здобувача вищої освіти як вид академічної відповідальності за конкретні порушення академічної доброчесності визначено законом, затверджено вченою радою та погоджено радою молодих вчених;

- факт порушення академічної доброчесності здобувачем освіти виявлено та встановлено відповідно до Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин у Державній установі «Інститут харчової біотехнології та геноміки Національної академії наук України»;

- дотримано передбачені законом права особи, щодо якої порушено питання про порушення нею академічної доброчесності.

8.2.6. Порушення здобувачем вищої освіти вимог Статуту або правил внутрішнього розпорядку ДУ «ІХБГ НАН України», вимог з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки, встановлених відповідними правилами та інструкціями, що затверджені наказом директора ДУ «ІХБГ НАН України», може бути підставою для відрахування після вичерпання інших засобів впливу (або неможливості їх застосування) лише в порядку, визначеному правилами внутрішнього розпорядку ДУ «ІХБГ НАН України», затвердженими відповідно до Закону України «Про вищу освіту».

8.2.7. Відрахування здобувача вищої освіти з числа осіб, які навчаються на місцях державного (регіонального) замовлення ДУ «ІХБГ НАН України», здійснюється шляхом надання можливості переведення на навчання за кошти фізичних та/або юридичних осіб.

8.2.9. Особі, яка відрахована із ДУ «ІХБГ НАН України» у порядку, визначеному цим Положенням (крім відрахування у зв'язку із завершенням навчання за освітньою програмою, а також у разі, якщо особа не приступила до занять), видається академічна довідка.

8.2.10. Особа, відрахована із ДУ «ІХБГ НАН України» до завершення навчання за освітньою програмою, отримує академічну довідку, що містить інформацію про результати навчання, назви дисциплін, отримані оцінки і здобуту кількість кредитів ЄКТС.

8.3. Поновлення на навчання

8.3.1. Особи, відраховані до завершення навчання за освітньою програмою, можуть бути поновлені на навчання на місця за кошти фізичних (юридичних) осіб на підставі особистої заяви, поданої до закладу вищої освіти.

Поновлення до складу здобувачів вищої освіти здійснюється в межах ліцензованого обсягу закладу освіти. Перевищення ліцензованого обсягу можливе у виняткових випадках за попереднім дозволом МОН України.

8.3.2. Заява про поновлення на навчання розглядається ДУ «ІХБГ НАН України» протягом п'яти робочих днів, після чого заявник повинен бути письмово поінформований (у тому числі засобами електронного поштового зв'язку) про строки, порядок і умови поновлення на навчання або про причину відмови.

8.3.3. Особу може бути поновлено на навчання незалежно від причин відрахування, тривалості перерви в навчанні, форми здобуття вищої освіти, освітньої програми, джерела фінансування, форми власності та сфери управління закладу вищої освіти за умов:

- виконання вимог до вступників на відповідну освітню програму;
- позитивної оцінки результатів навчання, здобутих особою протягом попередніх періодів навчання, здатності особи успішно виконати відповідну освітню програму. Особі може бути відмовлено в поновленні на навчання, якщо встановлена негативна оцінка її здатності успішно виконати відповідну освітню програму. Оцінювання здійснюється в порядку, передбаченому цим Положенням про організацію освітнього процесу в ДУ «ІХБГ НАН України»;
- визнання результатів попередніх періодів навчання;
- погодження з органами самоврядування, первинною профспілковою організацією (для осіб, які є членами відповідної профспілки) в порядку, передбаченому цим Положенням про організацію освітнього процесу в ДУ «ІХБГ НАН України».

8.3.4. Поновлення на навчання за освітньою програмою здійснюється, якщо особа до відрахування навчалась за такою аналогічною спеціальністю.

Поновлення на навчання може здійснюватися на освітні програми того самого рівня вищої освіти на такий самий або нижчий рік навчання, або на освітні програми нижчого рівня вищої освіти чи освітньо-професійні програми фахової передвищої освіти, на таку саму або іншу форму здобуття освіти.

8.3.4. При поновленні на навчання на освітню програму з іншої спеціальності до ДУ «ІХБГ НАН України» або з іншого закладу вищої освіти, а також при поновленні з іноземного закладу вищої освіти незалежно від спеціальності, обов'язковим є виконання вимог до вступників на відповідну освітню програму, встановлених в рік початку навчання контингенту здобувачів освіти за відповідним рівнем освіти, до якого приєднується особа, або в один із наступних років, але не пізніше року подання особою заяви про поновлення.

8.3.5. Виконання особою, яка подала заяву про поновлення на навчання, вимог до вступників на відповідну освітню програму, може здійснюватися:

- до поновлення на навчання;
- не пізніше дати допуску до атестації здобувачів вищої освіти. У разі невиконання цієї вимоги у встановлений строк, здобувач вищої освіти відраховується за порушення умов договору про навчання між ДУ «ІХБГ НАН України» та вступником, укладеному відповідно до частини шістнадцятої статті 44 Закону України «Про вищу освіту», і не допускається до атестації здобувачів вищої освіти.

8.3.6. Порядок визнання результатів попереднього навчання, кредитів ЄКТС, зарахування освітніх компонентів, виконання індивідуального плану наукової роботи, інші умови при поновленні на навчання (далі - умови поновлення) визначаються в «Положенні про порядок перезарахування результатів навчання (навчальних дисциплін) в аспірантурі Державної установи «Інститут харчової біотехнології та геноміки Національної академії наук України»».

При цьому обов'язковими умовами є:

- попереднє або в строк до шести місяців після поновлення на навчання виконання незарахованих освітніх компонентів навчального плану попередніх періодів навчання (при цьому обсяг незарахованих освітніх компонентів на день поновлення не може перевищувати 20 кредитів ЄКТС);
- включення до індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти визначених освітньою програмою ДУ «ІХБГ НАН України» для попередніх періодів навчання обов'язкових освітніх компонентів та/або передбаченого нею обсягу вибіркового освітніх компонентів (за необхідності);
- проходження передбачених законодавством етапів атестації здобувачів вищої освіти (за необхідності).

8.3.7. Зарахування обов'язкових освітніх компонентів (індивідуального плану наукової роботи) або їх складників здійснюється за умови, що під час попередніх періодів навчання особа здобула передбачені освітньою програмою або аналогічні результати навчання. Як вибіркові за заявою здобувача вищої освіти зараховуються, зокрема, освітні компоненти попереднього навчання, що не можуть бути зараховані як обов'язкові.

8.3.8. Особи, які поновлені на навчання, після виконання вимог до вступників на відповідну освітню програму за державним (регіональним) замовленням та умов поновлення, можуть бути переведені на навчання на вакантні місця державного (регіонального) замовлення у порядку, встановленому законодавством та ДУ «ІХБГ НАН України».

Особи, які здобували вищу освіту за державним (регіональним) замовленням, і які після наданої їм в установленому порядку академічної відпустки з причин, зазначених в підпунктах 5.2.1. та 5.2.3. пункту 5.2. розділу V Положення про порядок відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення осіб, які навчаються у аспірантурі/докторантурі Державної установи «Інститут харчової біотехнології та геноміки Національної академії наук України», а також особи, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України відповідно до Закону України «Про соціальний і правовий захист осіб,

стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України та членів їхніх сімей», після їх звільнення поновлюються на навчання у тому самому закладі вищої освіти на освітні програми з тієї ж спеціальності на місця державного (регіонального) замовлення.

8.3.9. Учасники бойових дій та особи з інвалідністю внаслідок війни за їх заявою поновлюються на навчання на освітні програми з тієї самої спеціальності на місця державного (регіонального) замовлення незалежно від джерела фінансування їх навчання протягом попередніх періодів (до відрахування), крім передбачених законодавством випадків.

При реорганізації або ліквідації ДУ «ІХБГ НАН України» поновлення осіб, які навчались на місцях державного (регіонального) замовлення, здійснюється із збереженням джерела фінансування.

Обов'язок стосовно вирішення всіх питань продовження та завершення навчання здобувачами вищої освіти покладається на НАН України як засновника закладу вищої освіти.

8.3.10. Наказ про поновлення на навчання видається після укладання відповідно до частини шістнадцятої статті 44 Закону України «Про вищу освіту» договору про навчання між ДУ «ІХБГ НАН України» та вступником, а також договору про навчання між ДУ «ІХБГ НАН України» з фізичною (юридичною) особою, яка замовляє платну освітню послугу (у випадку поновлення на навчання за кошти такої особи).

8.4. Переведення здобувачів вищої освіти

8.4.1. Переведення здобувачів вищої освіти здійснюється в межах ліцензованого обсягу ДУ «ІХБГ НАН України».

Здобувачі вищої освіти можуть бути переведені з:

- одного закладу вищої освіти до іншого закладу освіти України;
- однієї освітньої-наукової програми на іншу;
- однієї форми здобуття освіти на іншу;
- одного джерела фінансування на інше.

8.4.2. Переведення здобувачів вищої освіти здійснюється на освітньо-наукову програму того самого рівня, а також на такий самий або нижчий рік навчання.

Переведення здобувачів вищої освіти на перший рік навчання забороняється. У виняткових випадках ці питання розглядаються Міністерством освіти і науки України.

8.4.3. Переведення здобувачів вищої освіти з одного закладу вищої освіти до іншого із збереженням місця державного замовлення здійснюється в лютому та липні. Переведення здобувачів вищої освіти з одного закладу вищої освіти до іншого із збереженням місця державного замовлення менше, ніж за шість місяців до розрахункового строку завершення навчання не допускається, крім передбачених законодавством випадків.

Здобувач вищої освіти, який бажає перевестись із збереженням місця державного замовлення до іншого закладу вищої освіти, подає у період з **01 січня по 10 лютого** (включно) або з **01 червня по 10 липня** (включно) на ім'я керівника закладу вищої освіти за місцем навчання заяву (у паперовій або електронній формі) про переведення з одного закладу вищої освіти до іншого із збереженням місця

державного замовлення та отримання академічної довідки. Одержавши згоду, здобувач вищої освіти звертається з відповідною заявою до керівника закладу вищої освіти, до якого він бажає перевестись, та додає академічну довідку.

Протягом п'яти робочих днів заява про переведення має бути розглянута у закладі освіти, до якого бажає перевестись здобувач вищої освіти, а заявник повідомлений про умови переведення або причину відмови.

У разі позитивного висновку за результатами розгляду заяви і виконання умов переведення директор ДУ «ІХБГ НАН України»/керівник закладу освіти, до якого переводиться здобувач вищої освіти, видає наказ, згідно з яким здобувач допускається до занять, а до закладу освіти, в якому він навчався раніше, направляє запит щодо одержання/передачі його особової справи.

Умовою переведення до ДУ «ІХБГ НАН України» можуть бути попередня ліквідація академічної різниці (не більше **20 кредитів ЄКТС**), включення до індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти певних обов'язкових дисциплін та/або певного обсягу вибіркових дисциплін освітньої програми, проходження певних форм та/або етапів атестації здобувачів вищої освіти.

Порядок перезарахування результатів навчання (кредитів, дисциплін) визначається в Положенні про порядок перезарахування результатів навчання (навчальних дисциплін) в аспірантурі Державної установи «Інститут харчової біотехнології та геноміки Національної академії наук України».

8.4.5. Директор ДУ «ІХБГ НАН України» /керівник закладу освіти, в якому здобувач вищої освіти навчався раніше, отримавши запит, видає в тижневий термін наказ про відрахування здобувача вищої освіти у зв'язку з його переведенням, впродовж десяти робочих днів заклад надсилає особову справу та вносить відповідну інформацію до Єдиної державної електронної бази з питань освіти.

Керівник закладу освіти/директор ДУ «ІХБГ НАН України», до якого переводиться здобувач вищої освіти, після одержання особової справи видає наказ про його зарахування та вносить відповідну інформацію до Єдиної державної електронної бази з питань освіти.

8.4.6 Здобувач вищої освіти, який переводиться до ДУ «ІХБГ НАН України», має право на переведення на конкурсних засадах на вакантне місце державного (регіонального) замовлення в порядку, встановленому ДУ «ІХБГ НАН України».

У разі відмови в акредитації освітньої програми, яка раніше не отримувала акредитацію, або у разі закінчення дії сертифікату (рішення) про акредитацію освітньої програми та неотримання нового рішення про акредитацію освітньої програми, здобувачі вищої освіти, які навчаються за рахунок коштів державного (місцевого) бюджету, мають право на переведення до іншого закладу освіти, в якому відповідна освітня програма акредитована, для завершення навчання за кошти державного (місцевого) бюджету у порядку, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 11 листопада 2015 року № 927.

ІХ. Організаційне та навчально-методичне забезпечення освітнього процесу

9.1. Діяльність з організаційного та навчально-методичного забезпечення освіти передбачає:

- розроблення пропозицій про засади освітньої політики, прогнозів, інформаційно аналітичних матеріалів, рекомендацій щодо розвитку та вдосконалення освітньої сфери;
- розроблення методів навчання, стандартів вищої освіти, освітніх програм, навчальних планів, навчальних і робочих програм, підручників, посібників, інших навчально-методичних матеріалів і їх експертизу;
- організацію видання підручників (посібників), у тому числі електронних;
- реалізацію освітньої політики підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників;
- навчально-методичне забезпечення з оцінювання та моніторингу якості освіти;
- соціологічні дослідження, що пов'язані з освітньою діяльністю (опитування здобувачів вищої освіти і випускників для врахування їхньої думки).

9.2. Розроблення, експертизу і впровадження організаційного та навчально-методичного забезпечення в ДУ «ІХБГ НАН України» здійснюють науково-педагогічні працівники, вчена рада.

Науково-методичне та організаційне забезпечення освітнього процесу включає:

- освітньо-наукову програму;
- навчально-організаційні документи ДУ «ІХБГ НАН України»;
- програми навчальних дисциплін;
- інформаційне забезпечення освітнього процесу (підручники і навчальні посібники, методичні матеріали, наочні посібники, комп'ютерні програми з навчальних дисциплін тощо);
- систему контролю якості освітнього процесу.

9.3. Документація з науково-методичного та організаційного забезпечення освітнього процесу містить:

- загальну інформацію про аспірантуру/докторантуру ДУ «ІХБГ НАН України», правила прийому та умови навчання;
- програми вступних іспитів;
- ОНП;
- навчальний план з розподілу кредитів з нормативних і вибіркових дисциплін, послідовність та терміни їх вивчення для кожної форми навчання;
- програми навчальних дисциплін;
- положення ДУ «ІХБГ НАН України»;
- нормативні документи КМУ, МОН України, НАН України;
- методичні матеріали.

9.4. Інформаційні пакети розробляються українською мовою і розміщуються на веб – сайті ДУ «ІХБГ НАН України».

Необхідною умовою розміщення організаційних та навчально-методичних матеріалів на веб-сайті ДУ «ІХБГ НАН України» є їх схвалення вченою радою ДУ «ІХБГ НАН України».

Х. Робочий час і планування роботи науково-педагогічного працівника

Учасниками освітнього процесу в ДУ «ІХБГ НАН України» є:

- науково-педагогічні та педагогічні працівники;
- здобувачі вищої освіти та інші особи, які навчаються в аспірантурі Інституту;

- фахівці-практики, які залучаються до освітнього процесу;
- інші працівники ДУ «ІХБГ НАН України» (лаборанти, інженери, завідувачі лабораторіями та інші).

Робочий час науково-педагогічних працівників визначається обсягом їх навчальної, методичної, наукової та організаційної роботи. Навчальне навантаження науково-педагогічних працівників планується щорічно на поточний навчальний рік, виходячи із середньо тижневої тривалості робочого часу 36 годин, відображається в індивідуальних планах роботи науково-педагогічних працівників і не може перевищувати річний робочий час ≈ 1548 год.

Обсяг навчальної роботи науково-педагогічних працівників в облікових годинах складає їх навчальне навантаження, яке визначається для конкретного науково-педагогічного працівника з урахуванням виконання ним методичної, наукової й організаційної роботи та особливостей навчальних дисциплін, які він викладає. Це стосується також навчальних дисциплін, які лише запроваджуються і потребують від науково-педагогічного працівника значних витрат часу на розробку курсу лекцій і відповідного методичного забезпечення.

Розподіл навчальної роботи між науково-педагогічними працівниками встановлюється таким чином, щоб максимальне навчальне навантаження науково-педагогічного працівника не перевищувало 600 годин на навчальний рік (на одну ставку). Норми часу для розрахунку обсягу навчальної роботи є обов'язковими, внесення змін до норм, або додавання інших видів навчальної роботи можливо за рішенням Вченої Ради. При складанні індивідуальних планів роботи науково-педагогічних працівників повинні враховуватись особливості кожного виду роботи і забезпечувати оптимальне використання творчого потенціалу кожного науково-педагогічного працівника. Читання лекцій повинно плануватися, як правило, тільки професорам, доцентам і старшим викладачам.

Навчальне навантаження розраховується, виходячи з астрономічної години (60 хвилин), крім аудиторних занять, де академічна година (45 хвилин) зараховується, як облікова година.

Методична, наукова та організаційна робота науково-педагогічних працівників планується у відповідних розділах індивідуального плану роботи на навчальний рік із зазначенням конкретних підсумкових результатів.

На час хвороби, відрядження, відпустки, перебування на стажуванні, підвищенні кваліфікації науково-педагогічного працівника завідувач відділу забезпечує його заміну науково-педагогічними працівниками відділу, перерозподіляє його навантаження (читання лекцій, проведення практичних, консультацій, проведення підсумкового контролю) та затверджує на засіданні відділу. Відомості про зміни навчального навантаження вносяться до індивідуальних планів науково-педагогічних працівників.

При підведенні підсумків навчального року на засіданні відділу обговорюється та затверджується фактичне виконання індивідуальних планів науково-педагогічними працівниками.

XI. Забезпечення внутрішньої системи якості освітнього процесу

Відповідно до ст. 16 Закону України «Про вищу освіту» система забезпечення вищими навчальними закладами якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) передбачає здійснення таких процедур і заходів:

- визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти;
- моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм;
- щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників установи та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на засіданні Вченої ради ДУ «ІХБГ НАН України» або в будь-який інший спосіб;
- забезпечення підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників;
- забезпечення ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи аспірантів, за освітньою програмою;
- забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;
- забезпечення публічності інформації про реалізацію освітньої програми;
- забезпечення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових працях здобувачів вищої освіти.

Основні засади функціонування системи забезпечення якості освітньої діяльності визначено у «Статуті», «Стратегії розвитку Державної установи «Інститут харчової біотехнології та геноміки Національної академії наук України» «Положенні про внутрішню систему забезпечення якості освітньої діяльності Державної установи «Інститут харчової біотехнології та геноміки Національної академії наук України», тощо, які забезпечують відповідність результатів навчання вимогам, встановленим законодавством, стандартом вищої освіти чи договором про надання освітніх послуг.

Основними принципами Політики ДУ «ІХБГ НАН України» у сфері якості є:

- максимальне задоволення вимог та очікувань замовників-фахівців та здобувачів освіти;
- лідерство та персональна відповідальність керівників усіх рівнів;
- професіоналізм та компетентність працівників;
- системний та процесивний підхід до менеджменту;
- прозорість та логічність процедур прийняття рішень;
- корпоративна культура;
- високі технології;
- здоров'я та безпека.

Реалізація Політики у сфері якості здійснюється шляхом:

- запровадження, забезпечення ефективного функціонування та безперервного вдосконалення системи якості, яка охоплює всі процеси реалізації ОНП;
- залучення всіх науково-педагогічних працівників і здобувачів освіти до дотримання культури якості;
- безперервного та творчого вдосконалення змісту та розширення номенклатури освітніх послуг з урахуванням розвитку освіти, науки, практики та змін на ринку праці;
- збалансованості теоретичної та практичної підготовки фахівців;
- постійного оновлення та модернізації матеріально-технічної бази ДУ «ІХБГ НАН України»;
- вивчення та запровадження в освітній процес кращих досягнень вітчизняних, зарубіжних наукових шкіл;
- створення в ДУ «ІХБГ НАН України» атмосфери довіри та співпраці;
- забезпечення безперервного самоконтролю та самоаналізу на всіх рівнях.

Внутрішній контроль якості організації освітнього процесу в ДУ «ІХБГ НАН України» здійснюється на рівнях директора, вченої ради, відділів установи.

Контроль на рівні директору передбачає:

- нормативно-правове та інформаційне забезпечення навчального процесу;
- визначення готовності відділів до навчального року;
- дотримання графіку освітнього процесу, розкладу занять і контрольних заходів проведення атестації випускників;
- дотримання вимог щодо ведення та збереження документації у структурних підрозділах;
- за якістю роботи науково-педагогічних та інших працівників установи, навчання здобувачів освіти;
- наявності, затверджених у встановленому порядку, навчальних та робочих навчальних програм з дисциплін;
- наявності, затверджених у встановленому порядку, навчальних та робочих навчальних планів.

Контроль на рівні вченої ради передбачає:

- обговорення та затвердження нормативної бази ДУ «ІХБГ НАН України»;
- обговорення та внесення змін у нормативно-правову базу освітньої діяльності;
- атестацію здобувачів вищої освіти;
- затвердження тематики досліджень та кандидатур наукових керівників.

Контроль на рівні відділу включає:

- визначення якості вивчення дисциплін через проведення поточного та підсумкового контролю;
- дотримання норм академічної доброчесності викладачами та здобувачами освіти;
- визначення частки та якості виконання наукової складової;
- освоєння відповідних методик та практичних навичок.

Контроль на рівні викладача здійснюється поточний, підсумковий контроль результатів навчання здобувачів.

Розвиток культури академічної доброчесності, формування системи запобігання і виявлення плагіату в текстах за авторства всіх учасників освітнього процесу в ДУ «ІХБГ НАН України» регламентується «Етичним кодексом вченого України», Положенням про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин у Державній установі «Інститут харчової біотехнології та геноміки Національної академії наук України» .

Процедури вирішення конфліктних ситуацій, що виникають під час реалізації освітнього процесу, оскарження результатів оцінювання навчання, атестації та підсумкової атестації здобувачів освіти регламентується Положенням про вирішення конфліктних ситуацій у Державній установі «Інститут харчової біотехнології та геноміки Національної академії наук України», Положенням про апеляційну комісію у Державній установі «Інститут харчової біотехнології та геноміки Національної академії наук України», Положенням про оцінювальну діяльність у Державній установі «Інститут харчової біотехнології та геноміки Національної академії наук України».

ХІІ. Прикінцеві положення

Положення схвалюється рішенням вченої ради ДУ «ІХБГ НАН України» відповідно до законодавства та затверджується наказом директора ДУ «ІХБГ НАН України» і набуває чинності з моменту його затвердження.

Положення оприлюднюється на сайті ДУ «ІХБГ НАН України». Пропозиції щодо внесення змін і доповнень до затвердженого Положення мають право вносити науково-педагогічні працівники, здобувачі освіти, стейкхолдери. Отримані пропозиції аналізуються, структуруються та виносяться на розгляд вченої ради ДУ «ІХБГ НАН України». Після їх схвалення вченою радою ДУ «ІХБГ НАН України» затверджується нова редакція Положення наказом директора ДУ «ІХБГ НАН України». З моменту вступу в дію нової редакції Положення про організацію освітнього процесу в ДУ «ІХБГ НАН України», попереднє втрачає чинність.